

In deze nieuwsbrief

Pagina 1, 4, 5 en 6
**Museum Sjoel
Elburg herdenkt
75 jaar vrijheid**

Pagina 2
**Even voorstellen...
Marry van de Poll**

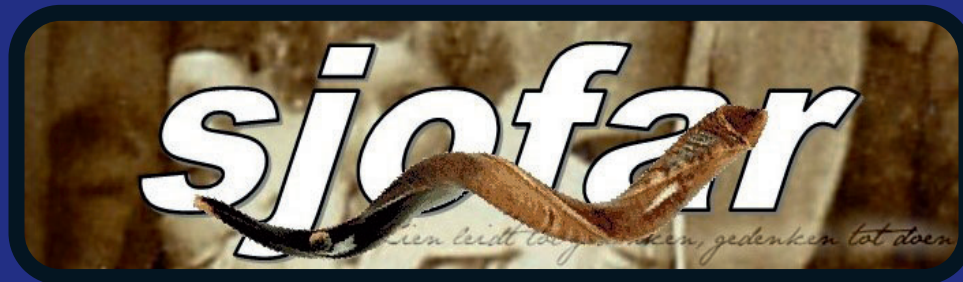
Pagina 3
**Activiteiten &
Agenda**

Pagina 7 en 8
Educatie

Pagina 8
**Intussen bij
de burens**

Museumwinkel

In de museumwinkel vindt u een gevarieerde collectie kaarten voor allerhande gelegenheden. Kom eens kijken!

NIEUWSBRIEF VAN DE
STICHTING VRIENDEN VAN
MUSEUM SJOEL ELBURG

NR. 24
JANUARI 2020

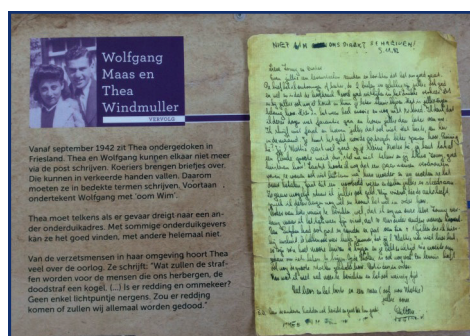
Museum Sjoel Elburg herdenkt 75 jaar vrijheid

Nederland maakt zich massaal op voor de herdenking van 75 jaar vrijheid. Je hoeft maar op de websites van toonaangevende organisaties als het Nationaal Comité 4 en 5 mei te kijken, en je weet genoeg. Overal bijeenkomsten, symposia, festivals, lezingen, exposities en tentoonstellingen. Het is bijna te veel om op te noemen. Ook Museum Sjoel Elburg doet mee en wel met zes projecten.

Van 20 september 2019 tot en met 4 januari 2020 was in ons museum de tentoonstelling "Minje, Een eerbetoon aan overleving" van de kunstschilder Sam Drukker. Deze intieme tentoonstelling bestond uit tien geschilderde portretten van joodse mannen die de Tweede Wereldoorlog nog bewust hebben meegemaakt, en uit zestien getekende voorstudies in inkt op papier. Tijdens deze expositie gaf Sam Drukker drie lezingen.

Waarom schrijf je me niet?

Tot en met 14 maart 2020 loopt de tentoonstelling "Waarom schrijf je me niet?" Deze educatieve tentoonstelling gaat over vijf mensen tijdens hun leven voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog. We volgen hen door Duitsland, Nederland, de kampen en getto's in Polen tot aan hun dood of bevrijding. De expositie laat zien hoe hun privacy en identiteit werd afgenomen, dat zij geen idee hadden wat hen te wachten stond en geen mogelijkheid hadden aan hun lot te ontkomen. In de tentoonstelling wordt ingegaan op de vraag welke betekenis hun verhaal heeft voor nu.

*Stilleven met theeservies en fruit, Else Berg 1921, Olieverf op doek
Collectie Joods Historisch Museum, Amsterdam*

Vermoorde kunst

Daaropvolgend bieden we van 24 maart tot en met 19 september 2020 de indrukwekkende tentoonstelling "Vermoorde kunst" aan, in samenwerking met het Noord-Veluws Museum in Nunspeet. "Vermoorde kunst" is een expositie van kunstwerken van Nederlandse joodse kunstenaars die zijn vermoord tijdens de Shoa. De werken die te zien zijn, zijn afkomstig uit diverse - deels niet eerder geëxposeerde - collecties van particuliere verzamelaars en uit de collecties van het Joods Historisch Museum, het Frans Hals Museum en Museum Krabbendijk. Het gaat om werken van onder meer het kunstenaarspaar Else Berg en Mommie Schwarz, Meijer Bleekrode, Moos Cohen, Salomon Garf, Marianne Franken, Abraham Fresco, Helena Goudekot, Samuel Jessurun de Mesquita, Baruch Laguna en anderen. In ons museum komen werken te hangen van Else Berg en Mommie Schwarz.

"Vanwege het omvangrijke karakter ging aan het samenstellen van deze expositie een lang en spannend voorbereidingsproces vooraf. We zijn dankbaar en blij dat er zoveel partijen bereid zijn gevonden hun vaak dierbare en kostbare werken voor een periode van een half jaar in bruikleen te willen geven", aldus Frederieke Jeletich-Visser, projectleider van de tentoonstelling. Bij deze tentoonstelling verschijnt een gelijknamige publicatie. Deze wordt geschreven door Linda Horn en Edward van Voolen.

Lees verder op pagina 4, 5 en 6

Ieder die geregeld in de Sjoel komt, kent haar:

Marry van de Poll,
echtgenote van onze vrijwilligers-coördinator Rijk van de Poll

Het gedicht 'De trein' werd door Marry van de Poll aangedragen

Oud-gevangene 56190 van concentratiekamp Sandbostel overleefde de verschrikkingen van de oorlog

Even voorstellen...

Ongetwijfeld steunt ze op de achtergrond Rijk in zijn vele werk voor de Sjoel, maar ze doet nog veel meer. We laten haar zelf aan het woord.

Hoe ben je als vrijwilliger bij de Sjoel beland?

Vanaf het allereerste begin is onze interesse gewekt in de plannen voor een Joods museum in Elburg. Rijk en ik kenden vanuit onze tijd bij de interkerkelijke jeugdgroep Ad Fontes het gebouw van de synagoge: we mochten die ruimte wel eens gebruiken voor onze activiteiten. Toen Willem van Norel, een van de oprichters van het museum, begon met Joodse wandelingen, hadden we contact en kort daarop werd Rijk gevraagd voor het Vriendenbestuur. Hij was zelfs, samen met een ander, degene die de naam "Sjofar" bedacht voor de Nieuwsbrief. En toen er een oproep kwam voor vrijwilligers voor het nieuwe museum, heb ik me direct opgegeven. Met Tom Bergstra, ook een van de oprichters, heb ik toen afgesproken wat mijn taken zouden zijn.

Wat zijn zo de activiteiten die je doet voor de Sjoel?

Ik ben suppoost, zit in het winkelteam en zorg voor de catering. Ook de catering bij de opening van de tentoonstellingen en andere grotere bijeenkomsten in de Sjoel neem ik voor mijn rekening.

De trein

Hij nam de trein naar Bergen-Belsen,
Hij had geen keus, hij moest wel gaan,
Als 'Sanitäter' met 1000 zieken.
In de trein konden we alleen maar staan.

10 dagen zou de reis gaan duren,
Want Bergen-Belsen wees ons af.
En Neuengamme was opgeheven.
Zo werd de trein een 'massagraaf'.

Zonder voedsel, zonder drinken,
Ook slapen was er niet meer bij.
De lijken hielden ons gezelschap,
Alleen het sterven maakte vrij.

In Sandbostel gingen de deuren open,
Eindelijk liet men de 'skeletten' gaan.
Daar kwam tenslotte de bevrijding,
Met het lijden was het toen gedaan.

Häftling 56190

Daarbij heb ik altijd veel hulp van een stel enthousiaste dames! Samen zorgen we ervoor dat een en ander telkens mooi geserveerd wordt.

Ook de werkzaamheden voor het winkeltje doe ik samen met anderen; ook die taak doe ik met veel plezier.

Bij de Sjoel gaat het verhaal dat jij het merendeel van de nieuwe donateurs aanbrengt....

Nou ja, ik vraag geregeld winkeliers, zakenmensen en ook anderen of ze de Sjoel willen steunen. Dat is niet zo moeilijk als je zelf heel enthousiast bent. En gelukkig zeggen de mensen vaak: vul het strookje maar in!

Wat is jouw motivatie om je zo voor dit museum in te zetten?

Als christen voel ik mij natuurlijk verbonden met het Joodse volk en met Israel. Dat motiveert mij enorm om mijn bijdrage te leveren aan dit prachtige museum over het eens zo bloeiende Joodse leven in Elburg. Samen met bijna honderd andere vrijwilligers. Dat de verhalen over hun leven, hun werk, hun activiteiten en nog meer, hier verteld en getoond worden. Maar ook het onuitspreklijke einde van velen van hen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zo worden zij niet vergeten!

Je enthousiasme voor de Sjoel is overduidelijk! Wat zorgt ervoor dat je zo blij wordt van dit werk?

Het geeft me veel vreugde dat de geschiedenis van de vroegere Joodse gemeenschap van Elburg op zo'n prachtige wijze wordt weergegeven in hun eigen synagoge, nu Museum Sjoel Elburg. Het samenwerken met zoveel verschillende mensen vind ik heel mooi. Ook boeiend is het verwelkomen van telkens weer nieuwe bezoekers. Mensen willen zelf soms van alles aan je vertellen. Door de wisselende tentoonstellingen komen ook steeds weer heel verschillende mensen het museum bezoeken. Ook is het altijd leuk om buitenlandse bezoekers welkom te heten.

Heb je nog een wens voor de toekomst van ons Joods museum?

Mijn wens voor ons mooie museum is dat er altijd genoeg mensen en middelen zullen zijn om dit waardevolle en unieke museum in stand te houden. Opdat de verhalen van de verdwenen Joodse inwoners van Elburg verteld blijven worden.

Activiteiten in Museum Sjoel Elburg

Op donderdag 23 april voert het Leo Smit Ensemble op uitnodiging van de Vrienden van Museum Sjoel Elburg een concert uit in het kader van 75 jaar vrijheid

"Vermoorde kunst, ongehoorde muziek"

Veel Joodse componisten overleefden de oorlog niet. Hun muziek verdween na de oorlog uit beeld. Het Leo Smit Ensemble laat deze muziek al 25 jaar weer klinken.

Maar er klinkt niet alleen muziek. Tijdens het concert vertellen de musici ook het verhaal over het leven van de componisten die in kampen omkwamen. Zo wordt een (muzikale) dimensie toegevoegd aan de tentoonstelling 'Vermoorde kunst' van vermoorde Joodse beeldend kunstenaars in Museum Sjoel Elburg.

Kaarten zijn aan de zaal verkrijgbaar voor €12,50. In de voorverkoop zijn de toegangsbewijzen vanaf 10 maart 2020 voor € 10,- per stuk verkrijgbaar bij Museum Sjoel Elburg, de Elburger Boekhandel of online (www.sjoelburg.nl)

Donderdag 23 april 2020
Ichthuskerk, Vrijheidsstraat 1 te Elburg
Aanvang 20.00 uur

Leo Smit Ensemble

Open Joodse Huizen

In dit herdenkingsjaar zal opnieuw Open Joodse Huizen georganiseerd worden: kleinschalige bijeenkomsten in huizen in Elburg waar tot in de Tweede Wereldoorlog Joodse Elburgers woonden. De organisatoren willen zoveel mogelijk aansluiten bij het landelijk thema van Open Joodse Huizen: Verhalen van bevrijding en terugkeer.

Datum: zaterdag 2 mei

Op donderdag 5 maart verzorgt schrijver Jan Brokken op uitnodiging van de Vrienden van Museum Sjoel Elburg een lezing met als thema

"Het maken van de juiste keuzes op het juiste moment"

In zijn boek 'De rechtvaardigen' vertelt Brokken het bijzondere verhaal van Jan Zwartendijk, aan het begin van de Tweede Wereldoorlog consul in de Baltische staat Litouwen.

Jan Brokken

Zwartendijk heeft een manier gevonden om duizenden uit Polen gevluchte joden het leven te redden. Hij schrijft voor hen een visum uit voor Curaçao. En van daaruit verspreiden ze zich over de hele wereld.

Tijdens de lezing vertelt Brokken over een les in moed, in het maken van de juiste keuzes op het juiste moment.

Donderdag 5 maart 2020
Ichthuskerk, Vrijheidsstraat 1 te Elburg
Aanvang 19.30 uur

De toegang is gratis. Na afloop is er een collecte ter dekking van de kosten.

Agenda

t/m 14 maart
Expositie
'Waarom schrijf je me niet?'

5 maart
Lezing
Jan Brokken

24 maart -
20 september
Expositie
'Vermoorde kunst'

23 april
Concert
'Vermoorde kunst, ongehoorde muziek'

2 mei
Open Joodse Huizen

3 oktober -
9 januari 2021
Expositie
'Max van Dam. Maler komm 'raus'

**3 oktober 2020 -
9 januari 2021**

**'Maler komm
'raus'**

**Schilderijen van
Max van Dam**

Vervolg pagina 1

Maler komm 'raus

In september schakelen we over naar "Max van Dam. Maler komm 'raus", 3 oktober 2020 tot en met 9 januari 2021. De joodse kunstschilder Max van Dam werd op 19 maart 1910 geboren in Winterswijk.

Hij volgde opleidingen in Amsterdam en Antwerpen. Hij was een groot bewonderaar van het sociaal realisme van de Duitse kunstenares Käthe Kollwitz, wier werk door de nazi's als 'entartet' werd beschouwd. Van Dam moest onderduiken, maar bleef schetsen en portretten vervaardigen. Ook toen hij naar Frankrijk vluchtte, bleef hij schilderen en zelfs in concentratiekamp Sobibor ging hij door met schetsen. Hier werd hij gedwongen schilderijen van SS'ers te maken. Na een opstand en vluchtpoging zou een deel van de gevangenen uit het kamp als represaille worden vermoord. De slachtoffers stonden al in een rij toen de gevreesde kampbeul Karl Frenzel Max van Dam opmerkte. Hij schreeuwde luid: "Maler, komm 'raus". De schilder moest eerst nog zijn portret afmaken waaraan hij werkte. Omstreeks 20

september 1943 werd hij op 33-jarige leeftijd alsnog vermoord. Bep de Waard-Ruijs: "In Sobibor zijn van april 1942 tot november 1943 ten minste 34.925 Nederlandse joden vermoord, onder wie tien joodse Elburgers."

In 2017 ontving Vereniging Het Museum Winterswijk een schenking van 150 tekeningen van Max van Dam. In totaal beschikt deze vereniging nu over bijna vijfhonderd schilderijen, tekeningen en etsen.

Een deel van deze werken is in 2018 geëxposeerd in de Achterhoek en in het Poolse Włodawa, bij Sobibor. Tijdens de voorbereidingen van deze tentoonstellingen werd veel nieuw (bronnen)materiaal ontdekt. Daarom werkt Museum Sjoel Elburg samen met meerdere partijen aan een ver-

Zelfportret Max van Dam

volg. Bep de Waard-Ruijs: "Max van Dam heeft in Sobibor niet alleen portretten, maar ook landschappen geschilderd voor de kantine van het kamppersoneel. Helaas is niet bekend waar deze schilderijen gebleven zijn. Mogelijk dat ze in de toekomst nog ergens gevonden worden."

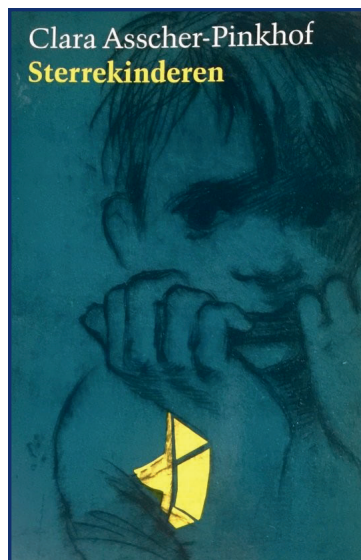
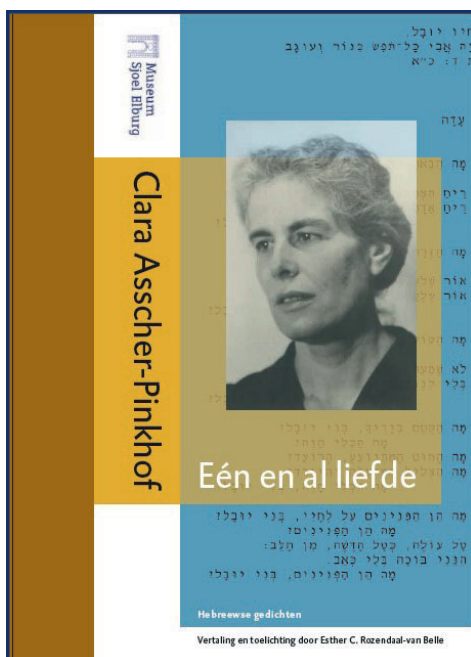
Max van Dam aan het werk, ca 1940. Foto J. Hemelrijk

Dichtbundel Clara Asscher-Pinkhof

De in de gemeente Elburg woonachtige Esther Rozendaal-van Belle rondde in 2000 haar studie Semitische Talen en Culturen af met een scriptie over Hebreeuwse gedichten van Clara Asscher-Pinkhof. Het bestuur van de Stichting Museum Sjoel Elburg wil in het herdenkingsjaar 2020 in samenwerking met Esther Rozendaal-van Belle deze prachtige gedichten, die niet eerder zijn gepubliceerd, bundelen en uitgeven.

Clara Asscher-Pinkhof (Amsterdam, 1896-Haifa, 1984) was een Nederlandse auteur. Al tijdens haar jeugd schreef zij gedichten en verhalen die ook gepubliceerd werden in tijdschriften voor kinderen. In 1919 trouwde ze met rabbijn Avraham Asscher. Ze vestigden zich in Groningen en kregen zes kinderen. Al voor de geboorte van de jongste werd Avraham ernstig ziek. Hij overleed vier maanden later. Clara bleef aanvankelijk in Groningen wonen. In de zomer van 1940 vertrok ze naar Amsterdam.

Ze ging les geven op een meisjesschool. In de vakanties hielp ze bij het opvangen van joden die bij razzia's waren opgepakt en ontfermde zij zich voornamelijk over de kinderen. Clara weigerde onder te duiken. Op 26 mei 1943 werd ze opgepakt en naar Westerbork gebracht. Zij werkte daar in de wezenbarak en zorgde voor de kinderen die zonder ouders opgepakt waren.

Clara werd in januari 1944 naar Bergen-Belsen getransporteerd.

Daar had ze het geluk te behoren tot een groep joden die werd uitgewisseld met een groep Duitse tempeliers in Palestina. Tom Bergstra: "Deze dichtbundel is bijzonder omdat we Clara Asscher-Pinkhof kennen als auteur van heel bekende boeken als *Danseres zonder benen* en *Sterrekinderen*, maar niet als dichteres. Deze gedichten kregen tot nu toe geen aandacht, maar zijn zeer de moeite waard. Daarbij is de totstandkoming van de gedichten in het Hebreeuws, in een taal die nieuw was voor Clara, ook heel bijzonder."

Dichtbundel
Clara Asscher-
Pinkhof

'Een en al
liefde'

Vanaf
15 februari ver-
krijgbaar
in de
museumwinkel

Documentaire

'Onderduik op de Veluwe'

Onderduik op de Veluwe

Een documentaire van 20 minuten, een lesbrief, een wandeling langs enkele onderduikadressen en een fietstocht langs onderduiklocaties in de regio - samen een fors project voor de tentoonstellingscommissie. Het Vriendenbestuur heeft al aangegeven groot belang te hechten aan het onderwijs aan jongeren: herinneren, bezinnen en leren.

De documentaire, de lesbrief en de wandeling langs onderduikadressen zijn bedoeld voor leerlingen uit de groepen 7 en 8 van de basisschool. De educatiecommissie van ons museum en een aantal leerlingen werkt aan dit educatieve project mee. Jesse Moling, de jeugdburgemeester van Elburg, heeft op verschillende onderduiklocaties interviews afgenomen, onder meer in Het Verscholen Dorp en in Oosterwolde. Nederland telde eind 1944 ruim 350.000 onderduikers, waaronder 28.000 joden.

Bep de Waard-Ruijs: "We willen dat de leerlingen beseffen dat onderduiken voor onderduikers én voor onderduikgevers een gevaarlijke activiteit was. Regelmatig werden er razzia's gehouden. Ook willen we hen meegeven dat er anno 2020 nog in tal van landen mensen op de vlucht zijn voor machthebbers." De scholen zijn inmiddels geïnformeerd over het project.

Met de fietstocht wordt aangesloten bij het project Open Joodse Huizen. Bep de Waard-Ruijs: "We gaan een fietsroute samenstellen langs meerdere onderduikadressen in de regio. In eerdere edities van Open Joodse Huizen werden alleen

panden in Elburg opengesteld. Maar niet alleen in Elburg, ook in de omringende dorpen en buurtschappen waren er mensen die, met gevaar voor eigen leven, joden van een zekere dood in de vernietigingskampen hebben gered. Met de fietstocht willen we de deelnemers kennis laten maken met een aantal onderduiklocaties tussen Noordeinde en Het Verscholen Dorp in Vierhouten."

Van de penningmeester

Als Vriendenbestuur van Museum Sjoel Elburg willen wij donateurs en leden van de Club van 100 hartelijk bedanken voor de donaties en (extra) giften in het afgelopen jaar.

Deze financiële steun is hard nodig. Hiermee kunnen wij als Vriendenbestuur een bijdrage doen aan de noodzakelijke investeringen waarvoor anders geen geld beschikbaar zou zijn. Ook in 2019 hebben we weer nuttige dingen met uw bijdragen kunnen doen. Zo hebben wij onder andere een aantal mooie Sjofars kunnen uitgeven en interessante lezingen en cursussen gehouden. De rest van de opbrengsten blijven in kas om in 2020 een bijdrage te kunnen leveren aan allerlei activiteiten in het herdenkingsjaar.

Ook voor het komende jaar blijven er wensen. Daarom rekenen wij in 2020 weer graag op onze donateurs en leden van de Club van 100. Wij nodigen u uit uw donatie te storten op ons bankrekeningnummer **NL83 ABNA 0533 0479 19** t.n.v. **Stichting Vrienden van Museum Sjoel Elburg**. Heeft u een machtiging afgegeven, dan hoeft u uiteraard niets te doen. Over enige tijd wordt uw donatie automatisch geïnd. Alvast bedankt!

*Rianne van Mourik-Wubs,
penningmeester van Stichting Vrienden van Museum Sjoel Elburg*

Educatie

Nooit voltooid verleden tijd

De Sjoel is een verhalenmuseum over de geschiedenis van Joodse families die vanaf 1700 in Elburg hebben gewoond en over hun (on)gewone dagelijkse leven. Wij vinden het belangrijk dat ook de jeugd die verhalen leert kennen, begrijpen en er ook van leert voor de tijd van nu. In deze nieuwsbrief vertellen wij u van een bezoek van een basisschool aan de Sjoel. Het maakte indruk. En soms komt ver weg heel dichtbij. Zoals een bezoek aan Sobibor door een groep Elburgse scholieren. Voor beide bezoeken geldt wat Theo van Ledden, oud-voorzitter van het Algemeen Bestuur, bij de opening van ons hernieuwd museum in 2018 opmerkte: "Zolang wij de verhalen blijven doorvertellen, leven zij onder ons".

Bezoek basisschool

Maandagmorgen, half tien. Bij de Sjoel arriveert een klas met leerlingen uit de groepen 7 en 8. Ze zijn nog best uitgelaten. Eenmaal in de Educatieruimte wordt het rustig en zijn ze zichtbaar nieuwsgierig naar wat er komen gaat. Ik ben deze ochtend te gast als Marijke Weterholt en Jetse Kuipers de leerlingen het verhaal van de Sjoel vertellen.

Op school volgen de leerlingen een project waarin onder andere aan "religie" aandacht wordt besteed. Daarom staat Marijke vanochtend meer dan gebruikelijk stil bij de Joodse feestdagen en gebruiken. Maar ook de Tweede Wereldoorlog blijft niet onbesproken. Gewoon omdat je Joods was werd je weggevoerd, telde je niet mee. Een verhaal als van Anne Frank komt dan dichtbij. En dan dat onbekende meisje uit Elburg op de klasfoto samen met andere joodse leerlingen. Ze zal die foto nooit aan haar kinderen of kleinkinderen kunnen laten zien.

Als ze negen jaar is, wordt Gerda Steinhauer opgepakt en via Westerbork getransporteerd naar Auschwitz. Net als de andere kinderen op de klasfoto wordt ze vermoord. Het is muisstil. Je kunt een speld horen vallen.

Even ontspannen. Jetse Kuipers laat de sjofar zien en ze mogen proberen erop te blazen. Dat valt niet mee, er komt weinig geluid uit. Als het Jetse wel lukt de sjofar te laten klinken, is een spontaan applaus

zijn deel. Met een lijstje vragen begint het tweede deel van deze ochtend en daarvoor gaan ze naar de expositieruimte met vitrines. En voor sommige antwoorden moet je in de filmzaal zijn. Ten slotte gaat de klas onder leiding van Jetse naar de Joodse begraafplaats. De mannen en jongens krijgen een keppeltje op. Ze zijn een en al aandacht.

Marijke Weterholt en Jetse Kuipers in gesprek met leerlingen van Het Saffier

De kinderen van 'Het Saffier' uit Zwolle zijn een bijzondere ervaring rijker. "Ik vond het leuk en heel leerzaam", zegt een van de meisjes. Het verhaal van de Sjoel is doorverteld. Je kunt er niet vroeg genoeg mee beginnen.

Met dank aan Marijke en Jetse en de andere vrijwilligers van de werkgroep Educatie die met zoveel inzet en liefde week in week uit een betekenisvolle bijdrage leveren aan het werk van ons Museum.

Harry de Jonge

'Zolang wij de verhalen blijven doorvertellen, leven zij onder ons'

'Ik vond het leuk en ... uh ... heel leerzaam'

Educatie

Over Elburgse scholieren die Sobibor bezoeken

Het heeft inmiddels veel weg van een traditie. Voor het zevende jaar op rij was in oktober 2019 een delegatie van Elburgse scholieren van het Nuborgh College aanwezig bij de herdenking van de opstand in het voormalige vernietigingskamp Sobibor. De Elburgse Joden die tijdens de Tweede Wereldoorlog in dat kamp zijn omgekomen, worden daar jaarlijks herdacht.

Zo'n reis vraagt een grondige voorbereiding. En dan mag een bezoek aan de Sjoel niet ontbreken. De leerlingen bezochten samen met docenten en functionarissen van de provincie ons museum. Het was vrijdag 27 september. Op diezelfde datum, zes jaar eerder, werd in ons museum de tentoonstelling "Er reed een trein naar Sobibor" geopend. Aan de tien Joods-Elburgse slachtoffers van het vernietigingskamp werd toen speciale aandacht besteed. Zoals aan de gebroeders Beem en de zusters De Lange van wie zij de namen een paar weken later zullen voorlezen.

Pauline Land is oud-leerling van het Nuborgh en zij maakte de reis naar Polen in oktober 2014 mee. 'Ik weet wat je door deze herdenking van de opstand in Kamp Sobibor meekrijgt: je leert hoe belangrijk het is om te herdenken, de verhalen van de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust door te vertellen en er in deze tijd iets mee te doen.' Ze gaat verder en zegt 'mijn interesse in het jodendom en in de geschiedenis van de Holocaust is gegroeid door die aangrijpende ervaring in 2014.' En als ons museum in 2017 de Open Joodse Huizen organiseert is Pauline één van de jongste

medewerkers in Nederland. Samen met haar moeder Annet vertelt zij in het kleine huis aan de Bloemstraat 9 over het moeilijke en armoedige leven van het gezin Beem, dat hier ooit woonde.

In Sobibor worden tijdens de speciale herdenking in de Himmelfahrtstrasse (het beruchte pad naar de gaskamers) de Joodse

Beeld: Willem van Narel, delegatieleider Nederlandse afvaardiging 2019

Elburgers en hun families herdacht door het leggen van steentjes.

En op vrijdag 14 oktober 2019 vindt daar de officiële internationale herdenking plaats.

De Elburger scholieren lezen bij die gelegenheid plechtig en eervol de namen en leeftijden voor van de tien omgekomen Elburgse Joden:

Ezechiël Beem (68), David Beem (65), Samuel Beem (60), Caroline Förster (69), Isidor Förster (64), Schoontje Förster (77), Heintje van Hamberg (86), Jozeph de Lange (21), Mietje de Lange (58) en Esther de Lange-Cracau (84).

'En zo komen de verhalen over deze gedeporteerde en omgekomen Elburgse joden nog dichterbij de scholieren op de huid, dan de impact die een bezoek aan een vernietigingskamp al heeft. Ze worden niet vergeten,' aldus Pauline.

Harry de Jonge

sjoel

Steun de Vrienden van Museum Sjoel Elburg

NL83ABNA0533047919

t.n.v.

Stichting Vrienden
Museum Sjoel Elburg

Voor (periodieke) schenkingen is slechts een onderlinge overeenkomst nodig. U kunt hiervoor contact opnemen met onze secretaris.

Giften aan een culturele instelling zijn voor 125% aftrekbaar bij uw aangifte inkomstenbelasting.

De Stichting Vrienden van Museum Sjoel Elburg is eind 2006 opgericht ter ondersteuning van Museum Sjoel Elburg.

De Stichting ondersteunt de zogenaamde 'moederstichting' die het museum en de collectie beheert.

Tot de taken van de 'Vrienden' behoort o.a. het werven van donateurs, suppoosten en gidsen, het organiseren van lezingen, excursies en rondleidingen.

Het secretariaat is gevestigd:

Graaf Hendriksteeg 2

8081 CH Elburg

tel.: 036-5227638

06-53224459

E-mail:

vrienden@sjoelburg.nl

Intussen bij de burelen

Tot en met 29 februari 2020 is in Museum Elburg de tentoonstelling 'Fantasieën in glas' te bezichtigen.

Museum Elburg is gevestigd in het voormalig

Agnietenklooster: Jufferenstraat 8 te Elburg

Lia Koster

Vrienden
Museum Sjoel Elburg